

“เก้าอี้ว่าง”

โดย: น.ส. นารี แจ้งสว่างศรี

เกรด 9 โรงเรียนนานาชาติรุ่งอรุณ

ในกรุงเทพมหานคร มี “เก้าอี้ว่าง” นับหมื่นตัวกระจายอยู่ทั่วเมือง ไม่ว่าจะเป็นเบาะนั่งบนรถโดยสาร โต๊ะเรียนในสถานศึกษา เก้าอี้ทำงานในองค์กร หรือที่นั่งในสถานพยาบาลที่พร้อมเปิดรับผู้คนเข้าสู่โอกาสทางการศึกษา การทำงาน และการใช้ชีวิตที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญคือยังมีผู้คนจำนวนไม่น้อยที่ไม่รู้ว่าจะเดินไปถึงเก้าอี้เหล่านั้นได้อย่างไร กลุ่มคนเหล่านั้นคือ ผู้พิการทางสายตา

กรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่มีผู้พิการทางสายตาอาศัยอยู่มากที่สุดในประเทศไทย มีผู้พิการทางสายตาที่ขึ้นทะเบียนกว่า 57,000 คน คิดเป็น 4.93% ของผู้พิการทางสายตาทั้งหมดในประเทศไทย สาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้พิการทางสายตาจำนวนมากเข้ามาอาศัยในกรุงเทพมหานคร เพราะกรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางของโอกาสในการประกอบอาชีพ เช่น งานนวด งานบริการ รวมถึงเป็นที่ตั้งของหน่วยงานสนับสนุนคนพิการหลักอย่าง สมาคมตาบอดแห่งประเทศไทย

นอกจากนี้ การเข้าถึงระบบขนส่งสาธารณะ สิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการทางการแพทย์ ก็ยังมีความพร้อมมากกว่าในต่างจังหวัด แม้กรุงเทพฯ จะเต็มไปด้วยโอกาส แต่การเข้าถึงโอกาสเหล่านั้นกลับไม่ใช่เรื่องง่าย พวกเขาต้องเผชิญกับปัญหาการเดินทางในเมืองที่ยังไม่เอื้อต่อการเข้าถึงอย่างเท่าเทียม ซึ่งส่งผลให้โอกาสและการใช้ชีวิตในสังคมยิ่งห่างออกไป เปรียบเสมือนมีเก้าอี้ว่างอยู่ตรงหน้า แต่ไม่สามารถเดินไปถึงได้

ตัวอย่างอุปสรรคที่พบได้ทั่วไป คือสิ่งกีดขวางที่อยู่บน “เบรลล์บล็อก” หรือที่เข้าใจได้ง่ายคือ อักษรเบรลล์ที่ปรากฏบนทางเท้า เพื่อให้ผู้พิการทางสายตารับรู้ได้ว่าจุดไหน คือ จุดต้องหยุดหรือต้องรอ และจุดไหนที่สามารถเดินตรงไปข้างหน้าได้ ซึ่งออกแบบมาเพื่อให้ผู้พิการทางสายตาใช้ไม้เท้าแตะเพื่อนำทาง นอกจากนี้ ยังมีอุปสรรคบนเส้นทางการเดินทางที่ผู้พิการทางสายตาต้องประสบอีก ตัวอย่างเช่น เสไฟฟ้า ฝาท่อที่เปิดกึ่งไว้ หรือรถมอเตอร์ไซค์ที่จอดบนทางเดิน ส่งผลให้พวกเขาเดินทางลำบาก และในขณะเดียวกัน ทางม้าลายจำนวนมากก็ยังไม่มียูนิคอร์นเสียงเตือน ทำให้ผู้พิการทางสายตาต้องใช้การคาดเดาและเสียงอันตรายทุกครั้งที่ข้ามถนน

ยิ่งไปกว่านั้น การเข้าถึงข้อมูลดิจิทัลยังเป็นอีกหนึ่งความท้าทาย เนื่องจากแอปพลิเคชันและบริการสาธารณะจำนวนมากยังไม่รองรับระบบอ่านหน้าจอ ทำให้ผู้พิการทางสายตาไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลสำคัญ เช่น แอปเรียกรถ แอปแผนที่ หรือเว็บไซต์ข้อมูลเมือง ที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างปลอดภัย

จากปัญหาเหล่านี้จึงเกิดแนวคิด “แผนที่เก้าอี้ว่าง” แพลตฟอร์มข้อมูลเมืองแบบมีส่วนร่วมที่เปิดให้ประชาชนรายงานสภาพทางเดินและสิ่งกีดขวางผ่านการถ่ายภาพ ปักหมุด และระบุข้อมูล

จริงในพื้นที่แบบเรียลไทม์ แพลตฟอร์มนี้ใช้หมุดสีแดงเพื่อแจ้งเตือนจุดอันตรายหรือสิ่งกีดขวาง และใช้หมุดสีเขียวเพื่อระบุเส้นทางหรือพื้นที่ที่ปลอดภัยและเข้าถึงได้ ข้อมูลทั้งหมดจะถูกรวบรวมเข้าสู่ฐานข้อมูลกลาง และเชื่อมต่อกับแอปพลิเคชันนำทางด้วยเสียงที่ผู้พิการทางสายตาใช้อยู่แล้ว เพื่อช่วยแจ้งเตือนและแนะนำเส้นทางที่ปลอดภัยที่สุดล่วงหน้า

แพลตฟอร์มนี้ประกอบด้วยพีเจอาร์สำคัญ ได้แก่ ระบบรายงานข้อมูลจากประชาชน ระบบนำทางด้วยเสียง ระบบคำนวณเส้นทางที่ปลอดภัย ระบบประเมินคะแนนการเข้าถึงของพื้นที่ และระบบวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อใช้แก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐานได้อย่างตรงจุด

ผลลัพธ์ที่คาดหวังคือ การลดอุบัติเหตุบนทางเท้า เพิ่มความมั่นใจในการเดินทางของผู้พิการทางสายตา และสร้างฐานข้อมูลด้านการเข้าถึงเมืองที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ นอกจากนี้ ยังช่วยให้หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานท้องถิ่นสามารถวางแผนปรับปรุงพื้นที่สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอ้างอิงจากข้อมูลจริงที่ประชาชนร่วมกันสร้างขึ้น

อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่ว่าผู้พิการทางสายตาทุกคนจะสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้อย่างเท่าเทียม บางคนไม่มีโทรศัพท์ ไม่มีอินเทอร์เน็ต หรือขาดความรู้ในการใช้งานแอปพลิเคชัน และ AI ดังนั้น แนวทางของเราจึงไม่ได้มุ่งเน้นเพียงแค่การพัฒนาแอปพลิเคชันในเครื่องมือดิจิทัลเท่านั้น แต่ต้องการเสนอให้หน่วยงานภาครัฐ โรงเรียน องค์กรคนพิการ และอาสาสมัครในชุมชน ช่วยกันจัดการอบรมการใช้เทคโนโลยี การเข้าถึงระบบนำทางด้วยเสียง และการใช้ AI ในชีวิตประจำวัน รวมถึงสนับสนุนการเข้าถึงอุปกรณ์ที่จำเป็นให้แก่ผู้ที่ขาดโอกาส

เพราะความเหลื่อมล้ำในสังคมอาจไม่ได้เกิดจากการที่ไม่มีเก้าอี้รออยู่ หากแต่เกิดจากเส้นทางที่เต็มไปด้วยอุปสรรคจนไม่สามารถเดินไปถึงได้ “แผนที่เก้าอี้ว่าง” จึงเป็นแนวทางที่มุ่งเคลียร์ทางเดิน และสร้างข้อมูลเมืองที่เข้าถึงได้ เพื่อพาผู้พิการทางสายตาที่เคยถูกมองข้ามให้สามารถเดินไปนั่งบนเก้าอี้และได้รับโอกาสที่ควรเป็นของพวกเขาอย่างเท่าเทียม

ข้อมูลอ้างอิง

1. กรุงเทพธุรกิจ. (2564, 26 เมษายน). *เปิดสถิติ 'ผู้พิการ' ในไทย กับสวัสดิการที่ได้รับ มีอะไรบ้าง?*. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/934598>
2. รัญชนก ผิวคา, และ สุรชัย สุขสกุลชัย. (2560). การศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้พิการทางสายตา. *วารสารสหศาสตร์ศรีปทุม ชลบุรี*, 3(2), 30-39. สืบค้นจาก <https://www.chonburi.spu.ac.th/interdiscip/filepdf/A891530174839.pdf>
3. มุลินธิเพื่อนผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส. (ม.ป.ป.). AI เปลี่ยนชีวิตผู้พิการอย่างไร? สืบค้นจาก <https://www.fduf.or.th/ai-%E0%B9%80%E0%B8%9B%E0%B8%A5%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%8A%E0%B8%A7%E0%B8%95%E0%B8%9C%E0%B8%9E%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B9%84%E0%B8%A3/>
4. ไทยรัฐออนไลน์. (2566, 30 ธันวาคม). *การมีส่วนร่วม เพื่อโลกที่เท่าเทียมของคนตาบอด*. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/life/2749823>
5. ames. (2565, 20 เมษายน). Bangkok Playlist ep.02: กรุงเทพฯ เมืองซิมๆ ของผู้พิการ (Feat. thisAble.me). สืบค้นจาก <https://www.ili-co.me/content-series/bangkok-playlist-street-fighter>

รูปภาพอ้างอิง

1. OpenAI. (2569). *ภาพแนวคิดแพลตฟอร์มแผนที่เก้าอี้ว่าง* [ภาพที่สร้างโดยปัญญาประดิษฐ์]. สร้างด้วย ChatGPT. [ChatGPT \(OpenAI\)](#)